gemeente Nieuwkoop MO Leiding en ondersteuning

Gemeenteraad Nieuwkoop

datum 8 oktober 2026
uw brief/kenmerk
zaaknummer 727170
behandeld door [redacted]
betreft Haalbaarheidsonderzoek duurzame opvanglocatie asielzoekers Kerkweg
bijlage(n)

Beste raadsleden,

Met deze brief informeren wij u over ons besluit van 6 oktober 2026 om in te stemmen met het starten van een haalbaarheidsonderzoek door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) naar één gezamenlijke duurzame opvanglocatie aan de Kerkweg buiten het dorp Rijnsaterwoude voor de opvang van 367 asielzoekers. Het college van Kaag en Braassem heeft een gelijkluidend besluit genomen. Het besluit betreft uitsluitend het haalbaarheidsonderzoek en is geen besluit over de daadwerkelijke realisatie, vergunningverlening of ingebruikname van een opvanglocatie.

Aanleiding
De gemeenten Nieuwkoop en Kaag en Braassem werken sinds 2024 gezamenlijk aan de invulling van hun wettelijke opvangopgave. Op 22 en 25 april 2024 besloten de gemeenteraden samen te zoeken naar één duurzame opvanglocatie voor 367 asielzoekers buiten bestaand stads- en dorpsgebied.

Deze gelijkluidende raadsbesluiten vormen het bestuurlijke kader voor het huidige collegebesluit. Daarin is afgesproken dat de colleges de locatie selecteren, dat de gemeenteraad van de vestigingsgemeente het locatiebesluit bekrachtigt en dat de gezamenlijke raadsklankbordgroep wordt betrokken bij de afspraken met het COA. Het besluit om de haalbaarheid van de locatie aan de Kerkweg te onderzoeken, geeft uitvoering aan dit door beide gemeenteraden vastgestelde kader.

Voor het begrip ‘duurzame opvanglocatie’ wordt aangesloten bij de betekenis die daaraan in het kader van de Spreidingswet en de bijbehorende memorie van toelichting wordt gegeven. Het gaat om een opvanglocatie die gedurende een periode van vijf jaar of langer beschikbaar kan zijn en daarmee onderdeel vormt van de vaste opvangvoorraad en bijdraagt aan een stabiel en flexibel opvanglandschap. Het begrip ‘duurzaam’ betekent in dit verband niet dat sprake is van een permanente opvanglocatie of opvang voor onbepaalde tijd. De exacte looptijd, de duur van de tijdelijke vergunningverlening en de voorwaarden voor beëindiging maken onderdeel uit van het haalbaarheidsonderzoek, de businesscase en de besluitvorming over een eventuele vervolgfase.

De gemeenteraden zijn vervolgens geïnformeerd via raadsinformatiebrieven van 18 juni en 26 november 2024, 8 april 2025 en 16 juni 2026. Ook is een gezamenlijke raadsklankbordgroep betrokken.

Na onderzoek van drie locaties kwam aanvankelijk de Kruisweg als voorkeurslocatie in beeld. Omdat deze locatie uiteindelijk niet beschikbaar kwam voor asielopvang, is het alternatieve locatieproces voortgezet. Daaruit is de Kerkweg buiten het dorp Rijnsaterwoude als te onderzoeken locatie naar voren gekomen.

De gekozen onderzoeksrichting sluit aan bij het coalitieakkoord van Nieuwkoop. Daarin is onder het onderwerp ‘Spreidingswet en opvang’ het volgende opgenomen:

“Wij zijn kritisch op de Spreidingswet en op een aanpak waarbij de druk op opvang en voorzieningen onevenredig bij onze dorpen wordt neergelegd. Extra opvang vraagt niet alleen om ruimte. Het vraagt ook om inzet van voorzieningen en capaciteit, die schaars zijn. Wij vinden dan ook dat het Rijk te makkelijk verantwoordelijkheden bij gemeenten neerlegt, terwijl het zelf te weinig grip toont op de instroom en onvoldoende rekening houdt met de feitelijke draagkracht van kleinere gemeenten en dorpen. Wij wijzen de landelijke overheid nadrukkelijk op haar eigen verantwoordelijkheid om de instroom te beperken en om gemeenten niet op te zadelen met opgaven die lokaal nauwelijks inpasbaar zijn.

We staan open voor mogelijke samenwerkingen met andere gemeenten. Tegelijkertijd zijn wij ons ervan bewust dat gemeenten landelijke wetgeving moeten uitvoeren. Dit is geen keuze. Onze gemeente levert een, door het Rijk, minimaal gestelde bijdrage aan de Spreidingswet. We willen dat de uitvoering past bij de schaal en draagkracht van onze gemeente. Wij kiezen primair voor het voortzetten van de samenwerking met Kaag en Braassem; een opvanglocatie buiten stedelijk gebied, op een locatie in het grensgebied tussen beide gemeenten. Deze locatie zet de financiële positie van de gemeente en de leefbaarheid van de dorpen zo min mogelijk onder druk. Bovendien heeft deze keuze geen invloed op de beschikbare ruimte voor woningen voor huidige, regulier woningzoekenden.”

Op 22 september 2026 is de gezamenlijke raadsklankbordgroep geïnformeerd over het voorgenomen collegebesluit.

Bij brief van 9 april 2026 heeft de minister de gemeente Nieuwkoop in het kader van trede 2 van het interbestuurlijk toezicht verzocht inzicht te geven in de voortgang bij de uitvoering van haar wettelijke opvangopgave. Het college van Nieuwkoop heeft hierop bij brief van 28 april 2026 schriftelijk gereageerd en uiteengezet welke stappen de gemeente samen met Nieuwkoop reeds heeft gezet. Deze correspondentie onderstreept voor beide gemeenten het belang van aantoonbare voortgang bij de uitvoering van de gezamenlijke opvangopgave.
Het COA heeft beide colleges formeel verzocht medewerking te verlenen aan een haalbaarheidsonderzoek naar de locatie aan de Kerkweg buiten het dorp Rijnsaterwoude.

Besluit van het college
Beide colleges hebben voor de uitvoering van het haalbaarheidsonderzoek bestuurlijke uitgangspunten vastgesteld. Het onderzoek betreft uitsluitend de haalbaarheidsfase en houdt geen besluit in over de daadwerkelijke realisatie, vergunningverlening of ingebruikname van een opvanglocatie.

Het COA voert het haalbaarheidsonderzoek uit in nauwe samenwerking met beide gemeenten. Het onderzoek moet inzicht geven in de ruimtelijke, technische, maatschappelijke, organisatorische, bestuurlijke en financiële uitvoerbaarheid van de locatie. Nieuwkoop en Kaag en Braassem blijven gedurende de onderzoeksfase gezamenlijk bestuurlijk betrokken bij de uitvoering van de opvangopgave. De bestuurlijke regie, waaronder de regie over de communicatie, blijft tijdens het haalbaarheidsonderzoek bij de colleges.

Bij afronding levert het COA ten minste de volgende producten op:
de rapportage van het haalbaarheidsonderzoek;

- een businesscase die is uitgewerkt voor verschillende looptijden, te beginnen met een termijn van vijf jaar;
- een visie op participatie en communicatie voor een eventuele vervolgfase;
- een integrale besluitvormingsplanning;
- een voorstel voor de projectorganisatie;
- een aanpak van de maatschappelijke thema's.

Tot de maatschappelijke thema's behoren onder meer veiligheid, leefbaarheid, gezondheid, zorg, onderwijs, werk, sport, spel en bewegen. Deze opsomming is niet limitatief. Binnen de aanpak van de maatschappelijke thema's geeft het COA in ieder geval zijn visie op veiligheid, werk, sport, spel en bewegen.

Het COA wordt gevraagd het onderzoek voor het einde van 2026 af te ronden. Wanneer deze planning niet haalbaar blijkt, moet het COA dit tijdig motiveren en een aangepaste planning verstrekken.

Geen besluit over realisatie
Met het besluit wordt uitsluitend ingestemd met het uitvoeren van het haalbaarheidsonderzoek. Er is geen besluit genomen over de daadwerkelijke komst of realisatie van een opvanglocatie aan de Kerkweg. Ook is geen besluit genomen over vergunningverlening of ingebruikname.

Na oplevering van de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek volgt een integraal beoordelingsmoment van beide colleges. Daarbij beoordelen de colleges de uitvoerbaarheid van de locatie, de invulling van de maatschappelijke thema's en de bestuurlijke, financiële en overige randvoorwaarden.

Beide colleges besluiten vervolgens gelijktijdig en op basis van dezelfde onderzoeksresultaten afzonderlijk en in onderlinge afstemming of en op welke wijze het project een vervolg krijgt.

Positie van Nieuwkoop
De locatie ligt op het grondgebied van Kaag en Braassem. Kaag en Braassem is daardoor bevoegd gezag voor de ruimtelijke procedures en heeft een belangrijke verantwoordelijkheid op het gebied van toezicht, handhaving en openbare orde.

Nieuwkoop is eigenaar van het desbetreffende perceel en bestuurlijk samenwerkingspartner. Beide gemeenten blijven gedurende de onderzoeksfase gezamenlijk bestuurlijk betrokken bij de uitvoering van de opvangopgave.

Voor een eventuele vervolgfase moeten vooraf schriftelijke afspraken worden gemaakt tussen Nieuwkoop, Kaag en Braassem en het COA over zeggenschap, verantwoordelijkheden, ambtelijke capaciteit, kosten, vergoedingen, aansprakelijkheid en risico's.

Financiële randvoorwaarden
Aan dit besluit worden geen gemeentelijke financiële verplichtingen voor de realisatie of exploitatie van een opvanglocatie verbonden. Als financiële randvoorwaarde geldt dat zowel de haalbaarheidsfase als eventuele vervolgfasen, waaronder de voorbereiding, realisatie, exploitatie en beëindiging van een eventuele opvanglocatie, voor beide gemeenten minimaal kostenneutraal worden uitgevoerd.

Voor de kosten van de haalbaarheidsfase is subsidie aangevraagd. Voor zover deze subsidie niet alle kosten dekt, moeten de resterende kosten door het COA en/of het Rijk worden vergoed. De benodigde ambtelijke inzet, de kostenraming en de financiële dekking worden samen met Financiën gecontroleerd en met het COA afgestemd. Het COA onderbouwt de financiële uitvoerbaarheid van eventuele vervolgfasen in de businesscase.

Indien volledige vergoeding van de kosten niet kan worden verzekerd, worden geen financiële verplichtingen aangegaan. Eventuele niet-vergoedbare gemeentelijke kosten worden, inclusief een voorstel voor de dekking, afzonderlijk en gemotiveerd ter besluitvorming voorgelegd aan het college van de betreffende gemeente en, indien het budgetrecht aan de orde is, aan de gemeenteraad.

Participatie en communicatie
Met de dorpsraden van Rijnsaterwoude en Rondom de Plassen is op 28 juli en 25 augustus 2026 gesproken over zorgen, aandachtspunten en alternatieven. Op 23 september 2026 zijn vervolgens alle vier de betrokken dorpsraden gezamenlijk geïnformeerd over het voorgenomen collegebesluit en in de gelegenheid gesteld hun vragen, zorgen en aandachtspunten mee te geven. De dorpsraden behouden daarbij hun zelfstandige en neutrale positie en treden niet op als vertegenwoordiger of spreekbuis van de gemeenten.

Het COA stelt in nauwe samenwerking met beide gemeenten een visie op participatie en communicatie voor een eventuele vervolgfase op. Deze visie maakt onderdeel uit van de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek.
Participatie over de mogelijke realisatie en verdere uitwerking van de opvanglocatie vindt plaats nadat het haalbaarheidsonderzoek is afgerond en uitsluitend indien beide colleges besluiten het project voort te zetten.

De participatie kan zich dan onder meer richten op de ruimtelijke en landschappelijke inpassing, veiligheid, beheer, leefbaarheid en communicatie.

De gemeenten voeren gedurende het haalbaarheidsonderzoek de regie over de communicatie naar buiten. Indien zich tijdens het haalbaarheidsonderzoek relevante ontwikkelingen voordoen, worden de gemeenteraad, bewoners en andere betrokkenen hierover geïnformeerd. Daarbij wordt steeds duidelijk gemaakt dat nog geen besluit over de daadwerkelijke realisatie van de opvanglocatie is genomen.

Vervolg
Wij informeren uw raad over de voortgang van het haalbaarheidsonderzoek en over eventuele wijzigingen in de planning.

Na afronding van het haalbaarheidsonderzoek beoordelen beide colleges de onderzoeksresultaten en besluiten zij of en op welke wijze het project een vervolg krijgt. De gemeenteraad wordt in alle gevallen geïnformeerd over de uitkomst van deze beoordeling en de daarop gebaseerde collegebesluiten.

Indien beide colleges besluiten het project voort te zetten, wordt de gemeenteraad van Kaag en Braassem betrokken bij het locatiebesluit, overeenkomstig de in april 2024 gemaakte bestuurlijke afspraken. De gemeenteraad van Nieuwkoop wordt om besluitvorming gevraagd op de momenten waarop zijn kaderstellende of budgettaire bevoegdheden aan de orde zijn.

De precieze besluitvormingsmomenten en de daarbij behorende bevoegdheden van de colleges en de gemeenteraden worden opgenomen in de integrale besluitvormingsplanning die het COA als onderdeel van het haalbaarheidsonderzoek oplevert.

Wij vertrouwen erop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Nieuwkoop

[redacted]

Robbert-Jan van Duijn
Burgemeester

Nicolette Caspers
Gemeentesecretaris